

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง
อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

Roles of Buddhist monks on community development in the view of the people in
Duk Ung Subdistrict, Nong Hi District, Roi Et Province

พระใบฎีกาสุนจินดา เทชวโร/วิเศษวงศา,
สัญญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Suchinda supreme amulet Techawaro/Wisetwongsa,
Sanya Kenaphum and Saowaluck Kosolkittitumporn
Faculty of Political Science and Public Administration Maha Sarakham Rajabhat University

วันที่รับบทความ: 28 มิถุนายน 2563; วันที่แก้ไขบทความ 19 กรกฎาคม 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 5 สิงหาคม 2563

Received: June 28, 2020; Revised: กรกฎาคม 19, 2020; Accepted: August 5, 2020

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7,215 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดจากสูตรทาร์โยมานัน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ดมีทัศนะต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกันพบว่า ตัวแปรด้านระดับการศึกษามีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรด้านเพศ อายุ และรายได้ต่อปีไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติแต่อย่างใด 3) ประชาชนในเขตตำบลดุกอึ้ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชน ได้แก่ อยากให้พระสงฆ์หรือเจ้าอาวาสคอยสอดส่องความประพฤติของเยาวชน, อยากให้พระมีสิทธิ์ลงโทษช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐด้านการปกครองด้วยและพระสงฆ์ทุกวัดควรจัดกิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาทุกสัปดาห์

คำสำคัญ: บทบาทพระสงฆ์, การพัฒนาชุมชน, ทัศนะของประชาชน

Abstract

The purpose of this research is 1) To study the role of Buddhist Monks in community development as perceived by the public in Duk Ung Subdistrict, Nong Hi District, Roi Et Province 2) To compare the role of Buddhist Monks in community development according to public view in Duk Ung Subdistrict, Nong Hi District, Roi Et Province, and 3) To study suggestions on promoting the role of Buddhist Monks in community development as perceived by the people of Duk Ung Subdistrict, Nong Hi District, Roi Et Province. Population used in this research is people of Duk Ung Subdistrict, Nong Hi District, Roi Et Province of 7,215 people, Determine the size from the Taro Yamane formula. The sample was 379 people.

The research found that 1) People look at the Bullfrog district, Roi Et Province Nong Hi District on the role of Buddhist Monks in the overall community development at a high level. When considering each aspect, it was found that in every level. 2) The analysis compares the role of Buddhist Monks community development in view of the public in Duk Ung Subdistrict, Nong Hi District, Roi Et Province with different gender, age, education level and income found that Study variables were significantly different at the 0.05 level, For gender age and income per year, there is no statistical difference. 3) People look at the Bullfrog district, Roi Et Province Nong Hi District there were suggestions about the role of Buddhist Monks Officers towards community development in the public view include, Would like the Buddhist Monks or abbot to monitor the behavior of the youth, Would like the monk to have the right to punish government officials on government matters as well and Buddhist monks of all temples should organize Buddhism propagation activities every week.

Keyword:, The role of Buddhist Monks, community development, perceived by the public

บทนำ

ในอดีตสถานภาพและบทบาทของพระสงฆ์และวัดในฐานะเป็นศูนย์กลางของชุมชน การสาธารณสงเคราะห์หรือสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ แม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เมื่อปัจจุบัน ฝ่ายอาณาจักรเข้ามารับภาระนี้ไปจากฝ่ายศาสนจักร บทบาทต่าง ๆ ที่วัดและพระสงฆ์เคยมีในอดีต ถูกสถาบันทางสังคมรูปแบบใหม่กลืนไปจนเกือบหมดสิ้น ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดหรือพระสงฆ์ กับชาวบ้านย่อมแตกต่างกันไปจากอดีต ส่วนใหญ่คงมีปฏิสัมพันธ์กันเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยศาสนกิจ เพียงด้านเดียวเท่านั้นที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบันแม้จะมีพระสงฆ์ที่แสดงบทบาทต่างกันไปในสังคม แต่ยังมีทัศนะ ข้อถกเถียงเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์เช่นกันว่า พระสงฆ์ที่แท้จริงแล้วควรมีบทบาท อย่างไรต่อสังคม โดยบางทัศนะเห็นว่าพระสงฆ์ควร

จะมีบทบาทอย่างจริงจังต่อการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะ ในชุมชนชนบทที่ประชาชนส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านความยากจนและความเจ็บไข้ได้ป่วยหรือขาดการศึกษา หากพระสงฆ์หรือสถาบันสงฆ์ละเลยที่จะเข้ามามีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหานั้นแล้ว สภาพการณ์ทางสังคมจะมีแนวโน้มที่เลวร้ายลง ซึ่งถ้าหากมากเข้าก็อาจกระทบต่อสถาบันศาสนาหรือ พระสงฆ์ได้ในที่สุด หรืออย่างน้อยอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจิตใจของประชาชน เพราะหาก ประชาชนยังคงอยู่ในภาวะที่อดอยากหรือเจ็บไข้ได้ป่วย กระบวนการพัฒนา จิตใจก็จะกระทำได้อาก ยิ่งขึ้นและความคิดหรือทัศนคติเองที่ผลักดันให้เกิดการสนับสนุนส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้ฟื้นฟูบทบาท และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมมากยิ่งขึ้น เช่น การเกิดขึ้นของโครงการอบรมถวายความรู้ พระสงฆ์ลักษณะต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้เพื่อให้พระสงฆ์ได้มีการแลกเปลี่ยนและมีความรู้ความเข้าใจ สภาพสังคมให้มีลักษณะของการเป็นผู้นำชุมชน รู้จักและซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนมีความรู้ ด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยในการพัฒนาได้แท้ที่จริงแล้วการพัฒนาขีดความสามารถของพระสงฆ์ในด้าน ต่าง ๆ หรือการสร้างสภาพการณ์ที่เรียกว่า “สำนึกรู้” ให้แก่พระสงฆ์ก็คือ ขั้นตอนการพัฒนาผู้นำในชุมชนชนบท เพราะพระสงฆ์นั้นจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่อย่างใกล้ชิด และบทบาทที่แสดงออกในฐานะผู้นำชุมชน คือ “แนะให้ทำ” กับ “ทำให้ดู” (พระมหารัตนพล ก้านเพชร. 2547: 1-3) พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนานั้น คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ชีวิต เกี่ยวของและอาศัยปัจจัยเกื้อกูลมาจากฆราวาส และสถานภาพของพระสงฆ์เองแตกต่างจากฆราวาส ดังพระพุทธพจน์ที่ตรัสไว้ว่า “ภิกษุควรพิจารณาอยู่เสมอว่าเรามีเพศต่างจากฆราวาสแล้ว เรามีชีวิตที่ ต้องอาศัยผู้อื่น กิจที่สมณะพึงกระทำ เราทำหรือยัง ” (อัง.ทสก. 2548: 80-81) ด้วยเหตุที่ชีวิตของพระสงฆ์ต้องเกี่ยวข้องกับฆราวาสนี้เอง จึงเป็นความจริงที่ต้องยอมรับ ว่าพระสงฆ์ได้หนีสังคมแต่ประการใด เมื่อสังคมมีปัญหาพระสงฆ์ย่อมมีหน้าที่โดยตรงเช่นกันที่จะแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นด้วยความเสียสละ ความเมตตากรุณา ความจริงใจเพื่อตอบสนองสังคมอย่าง เหมาะสมด้วยการสอนธรรม แสดงธรรมเพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์และความสงบสุข ดังพระพุทธพจน์ ที่ว่า “พวกเธอจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ พวกเธอจงอย่าไปทางเดียวกันสองรูป จงแสดง ธรรมอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลางและงามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถ (หัวข้อ) และพยัญชนะ (คำอธิบาย) ครบบริสุทธิบริบูรณ์สิ้นเชิง”

พระสงฆ์จึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีบารมี มีคุณธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต้องมีรูปแบบผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงของวัดแล้วยังได้ชื่อว่า “เป็นผู้นำทางวิญญาณ” ของประชาชน พระสงฆ์ การต้องเป็นผู้นำต้องมีคุณสมบัติ เช่น มีสติปัญญาความรู้ความดีงามแล้ว ยังมีวิสัยทัศน์ มองกว้าง คิดไกล และใฝ่สูง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) ทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนและได้รับการยอมรับ และเป็นแบบอย่างทางจิตใจในการดำเนินชีวิตหรือดำเนินชีวิตทางสังคม ซึ่งได้ให้บริการสงเคราะห์ต่าง ๆ ตามความจำเป็น และความต้องการของ ประชาชน สำหรับพระภิกษุนั้นก็ เป็น ผู้ได้รับการเคารพยกย่องที่สุดในสังคม ในฐานะเป็นผู้ประพฤติดุธรรม โดยเคร่งครัดเป็นตัวอย่างที่ดี ในด้านศีลธรรมและจริยธรรมทั่วไป และ

พระภิกษุได้มีบทบาทเกี่ยวข้องในการเป็นผู้นำชุมชน ทั้งในกิจการทางโลกและทางธรรม เช่น เป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน ของประชาชน เป็นครูสอนหนังสือมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นที่ปรึกษาที่พึ่งทางใจ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย คดีความ และประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้กับชาวบ้านเสมอมา (พินิจ ลาภธนานนท์.2529: 34-35) ซึ่งนับว่าพระภิกษุได้มีบทบาทในการพัฒนา ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจให้แก่สังคมเป็นอันมาก ต่อมา เมื่อฐานะ และบทบาท อันสำคัญดังกล่าวของวัด และพระภิกษุต้องได้รับความกระทบกระเทือนจาก ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม อันเป็นผลเนื่องจากการที่สังคมรับเอาความเจริญและเทคโนโลยีแบบใหม่ๆ จากตะวันตกเข้ามา เพื่อปรับปรุงความเจริญ ก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติให้เท่าเทียมกับ อารยประเทศ ซึ่งถือเป็นบทบาทของพระสงฆ์ในการที่จะก่อให้เกิดผลทางพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ซึ่งอยู่ในฐานะหรือตำแหน่ง เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ตัวเองและสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศ ตลอดจนมวลมนุษยชาติให้มากที่สุด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทการดำเนินงานของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ตามกรอบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 (มาตรา 15 ตร.) ที่ได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานของพระสงฆ์ไว้ 6 ด้าน คือ (1) การปกครอง (2) ศาสนศึกษา (3) การศึกษา สงเคราะห์ (4) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา (5) สาธารณูปการและ (6) สาธารณสงเคราะห์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ที่มีอายุพรรษาและการศึกษาที่แตกต่างกันอื่น จะช่วยให้ได้ภาพสรุปของบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อ ให้เป็นประโยชน์ สำหรับการนำเสนอแบบอย่างการพัฒนาต่อพระสงฆ์และองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัย เรื่อง บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคูก้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคูก้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคูก้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคูก้อ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลคูอิง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7,215 คน (สำนักงานทะเบียนอำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. 2560 : ไม่มีเลขหน้า)

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษากับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลคูอิง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หลักการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของทาโร่ ยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน (Taro Yamane. 1970 : 580-581)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคูอิง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยการศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎีและการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามที่มีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อปีของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคูอิง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ โดยมีการให้คะแนนระดับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชน ตามหลักเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด : 2535 หน้า 99) ดังนี้

มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีระดับความคิดเห็น มาก	ให้	4	คะแนน
มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีระดับความคิดเห็น น้อย	ให้	2	คะแนน
มีระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด : 2535 หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	แปลความหมายว่า มีระดับบทบาท มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	แปลความหมายว่า มีระดับบทบาท มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	แปลความหมายว่า มีระดับบทบาท ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความหมายว่า มีระดับบทบาท น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความหมายว่า มีระดับบทบาท น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดเพื่อทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์ ประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D. ค่า t – test, F – test เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์กับแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐาน เป็นการเปรียบเทียบค่าบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับปัจจัยที่มีจำนวน 2 กลุ่ม ใช้ค่า t - test ได้แก่ เพศ และใช้ค่า F - test (One - way Analysis of Variance) สำหรับปัจจัยที่มีจำนวนมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อปี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอผลการวิจัยและบรรยายเนื้อหาประกอบตาราง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนโดยการจำแนกข้อมูลออก ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Discription)

สรุปผลการวิจัย

บทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.35 อายุของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.09 ระดับการศึกษาของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือระดับมัธยม/อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 41.42 และรายได้ต่อปีผู้ที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.08 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ดมีทัศนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรกด้านการปกครอง อันดับสองคือด้านการเผยแผ่พระศาสนาและด้านสาธารณูปการ อันดับสามคือด้านสาธารณสงเคราะห์ อันดับต่อมาคือ ด้านศาสนศึกษา และอันดับสุดท้ายด้านการศึกษาสงเคราะห์

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อปี ต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนรายด้านนั้นมีความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น ด้านศาสนสงเคราะห์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า ระดับบทบาทพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านก็ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

2.3 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการศึกษา

พบว่า ระดับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมทุกด้านมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง, ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ ด้านสาธารณูปการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามรายได้ พบว่า ระดับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามรายได้ต่อไป โดยรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการปกครอง, ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ ด้านสาธารณูปการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ได้มาการอภิปรายผลตามลำดับหัวข้อได้ดังนี้

1. บทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่าบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า หากมองจากภาพรวมแล้วก็ถือว่าประชาชนชาวตำบลคู่อิ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด มีทัศนะต่อพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่น่าพอใจ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในด้านต่างๆ ว่าเป็นผู้ที่สร้างความเคารพ ศรัทธา สร้างความน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่เสียสละปัจจัยในการทูลบารุงพระศาสนา ตลอดทั้งการเผยแผ่พระศาสนาให้กับประชาชนในพื้นที่จนเป็นที่ยอมรับของผู้คนในพื้นที่ สอดรับกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่กำหนดบทบาทของพระสงฆ์และวัดดำเนินบทบาทไปตามพระธรรมวินัยและให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า บทบาทคณะสงฆ์ นั้นมี 6 ด้านหลัก คือ 1) การปกครอง 2) ศาสนศึกษา 3) การศึกษาสงเคราะห์ 4) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) สาธารณูปการ 6) สาธารณสงเคราะห์ ตลอดทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ขำนิล (2518: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงบทบาทของพระสงฆ์ในชุมชนวังไผ่ อำเภอมือง และชุมชนอุตะเกา อำเภอมโนรมย์จังหวัดชัยนาท พบว่า พระสงฆ์ทั้งสองชุมชนช่วย ในการพัฒนาชุมชน แต่ในชุมชนอุตะเกา พระสงฆ์ช่วยมากกว่าในชุมชนวังไผ่ เพราะว่า พระสงฆ์ ในชุมชนอุตะเกาบวชและอยู่มานาน เป็นผู้นำชาวบ้านในการทำงานต่าง ๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้า ส่วนในชุมชนวังไผ่พระสงฆ์เพิ่งมาอยู่แต่ชาวบ้านก็ศรัทธามาก เพราะเป็นผู้ทำงานอย่างจริงจังและ เห็นผล ขอความร่วมมือจากชาวบ้านได้เป็นอย่างดีในการศึกษาชุมชน

ทั้งสองนี้พบว่า พระสงฆ์มี วิธีการพัฒนาชุมชนแบบเดียวกันในระยะเริ่มแรก คือ ถือเป็นการพัฒนาแบบเสรีที่ทางวัดและประชาชน ร่วมมือกันในการดำเนินงานซึ่งงานต่าง ๆ ก็สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะแรงศรัทธาและความร่วมมือ จากประชาชนภายในชุมชนที่ช่วยกันสละแรงกาย พร้อมทั้งความคิดและกำลังทรัพย์มีความสามัคคี ในการทำงาน ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานที่ได้รับมอบหมายมา รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจียมพงศ์ วงศ์ธรรม (ศราวุธ อรรถานุรักษ์. 2534: 14; อ้างอิงจาก เจียมพงศ์ วงศ์ธรรม. 2519: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ ของการค้นคว้า คือ ต้องการศึกษาว่ากิจกรรมที่พระสงฆ์เกี่ยวข้องอยู่ นั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม หรือไม่เพียงใด ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า พระสงฆ์มีส่วนช่วยสอนหนังสือ เผยแพร่ธรรมเพื่อพัฒนา จิตใจของประชาชน พัฒนาท้องถิ่น วัด โรงเรียน ส่งเสริมด้วยการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และพบว่า พระสงฆ์พยายามปรับปรุงบทบาทเดิมของตน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยการพัฒนา ตนเองทางการศึกษาให้สูงขึ้น นอกจากการเจริญศีล สมาธิ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด เพ็งอุดม (2535: 85) ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตาม ทศนะของพระสงฆ์และเจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลักในระดับตำบล ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนใน 5 กิจกรรม คือ ด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก รัฐบาลเป็นผู้จัดการศึกษาในระบบ พระภิกษุจึงไม่ค่อยมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องมากนัก ด้านเศรษฐกิจและอาชีพโดยส่วนรวม อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ค่อนข้างดี และมีหน่วยงานเกี่ยวกับการพัฒนา สี่กระทรวงหลักกระจายอยู่ทุกตำบล ด้านสาธารณสุข โดยรวมมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะจังหวัดสมุทรสาครมีสถานอนามัยประจำอยู่ ทุกตำบล ซึ่งเป็นการเพียงพอกับการบริการสาธารณสุขชุมชนอย่างทั่วถึง ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า อยู่ในระดับดีมาก เพราะวัดเป็นสถาบันหลักของชาติไทย เป็นศูนย์รวมแห่งการยึดเหนี่ยวด้าน จิตใจ เป็นแหล่งค้นคว้าและเก็บรวบรวมศิลปวัตถุเป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพ ศรัทธาและความเชื่อถือพระสงฆ์ จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาชุมชน ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า พระสงฆ์มี บทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะพระสงฆ์เห็นด้วยและยึดเหนี่ยวเกี่ยวกับทศนะที่ว่า พระสงฆ์ ควรปฏิบัติภารกิจบางประการ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แต่อยู่ภายใต้ขอบเขตความเหมาะสมในฐานะ สมณะ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทศนะของประชาชนเขตตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 เพศ จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเขตตำบลคูกึ่ง อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวมและรายด้าน พบว่า มีทัศนะต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

รายด้านนั้นมีความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านศาสนสงเคราะห์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนที่มีเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการที่ไม่สอดคล้องกันอาจเนื่องมาจากการได้สัมผัสกับการปฏิบัติของพระสังฆาธิการมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย พระอดุลย์ กุศลจิตโต. (2561 : 64). ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์ ในเขตการปกครอง จังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย บทบาทพระสังฆาธิการอยู่ในระดับสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษา สงเคราะห์ การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทพระสังฆาธิการต่อการปกครอง คณะสงฆ์ธรรมยุต โดยรวมจำแนกตาม อายุ พรรษา ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางโลก และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อายุ จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อย่างไร เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านก็ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** อายุของประชาชนไม่มีผลต่อทัศนคติต่อบทบาทพระสังฆาธิการเลย อาจเนื่องมาจากประชาชนได้มีโอกาสรับรู้การดำเนินการของพระสังฆาธิการเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดร ปาณะศรี. (2554: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสังฆาธิการกับการพัฒนาชุมชนตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในจังหวัดปัตตานี พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุพรรษาและระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษา จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวมทุกด้านมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ระดับการศึกษาของประชาชนมีผลต่อทัศนคติต่อบทบาทพระสังฆาธิการ เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง, ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ ด้านสาธารณูปการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากประชาชนได้มีโอกาสรับรู้การดำเนินการของพระสังฆาธิการเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษมศักดิ์ วรสุโข. (2553: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาบทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษาทางธรรมและตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

2.4 รายได้ต่อปี จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อปีต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากประชาชนได้มีโอกาสรับรู้การดำเนินการของพระสังฆาธิการเป็นไปในทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการปกครอง, ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ ด้านสาธารณูปการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดร ปาณะศรี. (2554: บทคัดย่อ). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสังฆาธิการกับการพัฒนาชุมชนตามพระราชบัญญัติกระสงฆ์ในจังหวัดปัตตานี พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุพรรษาและระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลลูกอิ่ง อำเภอนงนุช จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมนั้นอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากพระสังฆาธิการในพื้นที่ตำบลลูกอิ่งได้ประพฤติปฏิบัติและครองตนในสมณะเพศและดำเนินกิจกรรมที่สามารถทำให้ประชาชนรับรู้ได้ถึงบทบาทในระดับที่ดีน่าพอใจอย่างยิ่ง แต่ในความเป็นจริงแล้วควรมีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในระดับมากที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลลูกอิ่ง อำเภอนงนุช จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นข้อเสนอแนะบทบาทพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลลูกอิ่ง อำเภอนงนุช จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจัดลำดับเป็นรายด้านที่ศึกษาเพื่อเสนอแนะได้ดังนี้

- 1) **ด้านการปกครอง** ได้แก่ อยากให้พระสังฆาธิการหรือเจ้าอาวาสคอยสอดส่องความประพฤติของเยาวชนและอยากให้พระมีสิทธิ์ลงโทษช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐด้านการปกครองด้วย
- 2) **ด้านศาสนศึกษา** ได้แก่ อยากให้พระสังฆาธิการมีศูนย์อบรมระยะสั้นระหว่างปิดเทอมหรือเสาร์อาทิตย์และวัดควรให้การสนับสนุนทุนแก่ผู้ต้องการบวชเรียนในระยะยาว
- 3) **ด้านการศึกษาสงเคราะห์** ได้แก่ วัดควรมีห้องสมุดทุกวัดและวัดควรมีการสนับสนุนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้กับเยาวชน/ชุมชน
- 4) **ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา** ได้แก่ พระสังฆาธิการทุกวัดควรจัดกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทุกสัปดาห์และควรสร้างบรรยากาศของวัดให้น่าศรัทธา
- 5) **ด้านสาธารณูปการ** ได้แก่ วัดควรอุดหนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ชาวบ้าน เช่น ถนนไฟฟ้าสว่าง แหล่งน้ำสะอาดและควรปลูกต้นไม้ภายในวัดให้ดูแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและดูร่มเย็น

6) ด้านสาธารณะสงเคราะห์ ได้แก่ วัดควรมีตลาดกลางให้กับคนในชุมชนเปิดให้จำหน่ายสินค้าฟรีและวัดควรตั้งกองทุนสนับสนุนสาธารณะแก่ชาวบ้าน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัย บทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในทัศนะของประชาชนเขตตำบลดุกอ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้มีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถศึกษาให้ครบทุกแง่มุมได้ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ผู้สนใจได้วิจัยต่อยอดจากการวิจัยเรื่องนี้ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ในเขตตำบลดุกอ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุม

2) ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ สามเณรในเขตตำบลดุกอ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุม

เอกสารอ้างอิง

- เกษมศักดิ์ วรสุโข. (2553). บทบาทพระสงฆ์ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท (การบริการจัดการคณะสงฆ์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. พระธรรมปิฎก. (2546). สลายความขัดแย้ง : นิติศาสตร์รัฐศาสตร์เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- พระมหารัตนพล ก้านเพชร (รัตนพล). (2545). บทบาทพระสงฆ์ต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ศึกษาเฉพาะกรณีพระสงฆ์กลุ่มสหธรรมเพื่อการพัฒนาในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พระอดุลย์ กุศลจิตโต. (2561). บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์ ในเขตการปกครองจังหวัดเลย. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. Vol 13 No 43 (2018) : มกราคม - มีนาคม 2561.
- พินิจ ลาภอนันท์. (2529). บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ศราวุธ อรรถนุรักษ์. (2534). บทบาทของพระภิกษุกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ (ศษ.ม.) สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนชนบทมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมคิด เพ็งอุดม.(2535). การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตามทฤษฎีของพระสงฆ์ และเจ้าหน้าที่สักระหวงหลักระดับตำบล ในจังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานทะเบียนอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด.(2561). [Online]. available : <http://www.nonghi101.go.th/home/>

เสาวลักษณ์ ขำนิล.(2518). บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านวังไผ่และหมู่บ้านอยู่ตะเภา จังหวัดชัยนาท. ปรินญานิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดร ปาณะศรี. (2554). บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามพระราชบัญญัติพระสงฆ์ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Yamane, Taro.1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.